

Az előző részt ott hagytuk abba, hogy kiválasztottuk és hazavittük a kölyökkutyát. Az lassan elfoglalta helyét a családban, az udvaron, és valamelyest megszoktuk egymást. A kölyökkutya tágra nyílt szemmel és szívvel figyel a világra, vagyis roppant őszinte és kíváncsi. Ezeket a tulajdonságait kell kihasználnunk a gazdával való kapcsolat kiépítésére és a vadásztudomány elsajátítására.

Utánkeresés 5.

Ezen a ponton azonban különbséget kell, hogy tegyünk a kutyák idomítása és bevezetése között. Idomítani azt a kutyát szoktuk, amely számára a sebzett vad felkutatása csak egy a feladatok közül, pl. a vizslákat. Ez esetben a betanítási folyamat során a fegyelmi gyakorlatok, ill. a parancsszóra végzett tevékenységek gyakorlása kerül előtérbe, és kap az idomítás elején nagyobb hangsúlyt. E kutyák esetében a sebzett vad felkutatásának gyakorlására és elsajátítására csak a felnőtt kor küszöbén kerül sor, amikor a fő feladat elemeit már jól ismeri, begyakorolta a kutya, s ez a mérőben szokatlan feladat remélhetőleg már nem fog zavart okozni a fejében.

A bevezetés más jellegű foglalkozást jelent a kutyával. Ez esetben csakis és kizárólag a sebzett vad utánkeresésre akarjuk felkészíteni a kutyákat, ami sokszor rendkívüli feladat elé állítja mindkét felet. Éppen ezért ne számítsunk gyors sikerekre; a vérebet gyakran kell 3 éves korban is tanítani meg.

A kölyökkutyához való közeledés azonban minden fajta és minden képzési mód mellett ugyanaz. Sok szeretettel, figyelemmel, türelemmel, és kitartással tudunk csak célt érni. A gyakorlások elején csupán néhány perc koncentrációt várjunk el a kölyöktől, egyszerűen elsajátítható feladatra tanítsuk meg, amelyet a kutya sokszor játéknak vesz.

Törekedjünk arra, hogy az alap fegyelmi gyakorlatokat, pl.: behívás, leültetés, elfektetés, pórázon láb mellett követés, a kutya örömmel végezze. Örömet sokféleképp szerezhetünk ebünknek, dicsérettel, jutalomfalattal (a kölyökkutyák többsége egy kis finomságért mindenre képes) vagy játékkal.

Ne felejtjük el, hogy kutyánk a betanítás e szakaszában „gyermekkorát” éli, sokszor és szívesen játszik, hancúrozik.

Fontos szempont, hogy a gyakorlások során szakítsuk ki kedvencünket az otthoni környezetből, mert akkor sokkal jobban figyel ránk, hisz az ismeretlen környezetben ránk van utalva. Hogy a kölyök motiválására melyik módszert választjuk (dicséret, jutalomfalat, játék vagy mindhárom), és melyik lesz eredményes, azt a kutya jelleme, egyénisége ill. a vezető hozzáértése és tapasztalata dönti el alapvetően, de a kezdetektől igen fontos, hogy a kutya sokat legyen velünk. Szokja az autót, az idegen embereket, más kutyákat és a környezetet, s nem probléma, ha nem minden pillanatban egreciroztatjuk őt, elég, ha velünk lehet. Szerencsés, ha minél előbb megismerkedik az erdei környezettel, ezért minden konkrét cél nélkül is vigyük magunkkal.

A csapakovetést már 3-4 hónapos kortól elkezdhethetjük gyakoroltatni. Ebben is kihasználhatjuk a kölyök kíváncsiságát, ill. haspókságát.

A legtöbb kölyökkutya élénken érdeklődik a számára ismeretlen, markáns illatok után, ezért sokszor elég egy szarvasláb vagy egy vad fejét madzagon elhúznunk úgy, hogy a kutya azt semmiképp ne lássa, majd mintegy véletlenül arra sétálva, úgy intézzük, hogy a kölyök orra beleakadjon a nyomba. Ha érdeklődik, izgatottá válik az új ingertől, katar-matat az orrával, nagyon dicsérrjük meg, biztassuk, s ha végigment az első 10 méternél nem hosszabb csapán, a korábban leírt módon jutalmazzuk meg.

Fontos, hogy az első csapába ne unjon bele, annak mindenképpen érjen a végére, ezért az csak igen rövid lehet.

Ha véletlenül azt tapasztal-nánk, hogy az ismeretlen szag nem érdekli a kölyköt, húzzunk

Fotók: Böhm István

Kettős cél: erdőhöz szoktatás, játékos fegyelmi gyakorlat jutalomfalattal.

Bemutaja Böhm Istvánné

neki a kedvenc ételéből (leginkább a főtt hús alkalmas erre) csapát, azt minden biztonnal örömmel fogja keresni. Rendkívül fontos, hogy a csapa végén mindig valami öröm, pozitív hatás érje a kutyát, amiért minden áron megdolgozik.

Ne feledkezzünk meg eközben a fegyelmi gyakorlatokról sem, hiszen a behívás, a leültetés, a pórásra vétel, a láb mellett követés, a hosszú vezetéken dolgozás, a rövidebb, majd hosszabb ideig tartó elfektetés minden vadászó kutyának már kölyökkorban megtanítandó. A vérebtől azonban nem kell elvárni, hogy a jól idomított vizslához hasonlóan, kézre-kezésre vagy síphangra droppoljon (hasaljon), vagy a behívó parancsra egyvágtában közeledjen felénk, de az mindenképpen szükséges, hogy a maga, kissé nehezebb felfogású módján, minden feladatot megértsen és végrehajtsa.

Amikor már örömmel dolgozik a kölyök a neki húzott vonszalékon, akkor fokozatosan nyújthatjuk annak hosszát, és növelhetjük a nyom fektetése és kidolgozása közötti időt, magyarul nehezíthetjük a csapát. Ily módon tehát, térben és időben gondolkodva, nagy a variációs lehetőségünk arra, hogyan állítsuk mind nehezebb feladat elé tanítványunkat. Ebben nincs előírás, recept, hogy milyen korban, milyen nehézségű vonszalékot kell tudnia kidolgozni egy kölyökkutyának. Az egyik mellékelt fényképen látszik, amint egy kölyök véreb már hosszú vezetéken dolgozva, végére érve a csapának, nagy kedvvel veszi birtokba a „zsákmányt”. Ez a kutya (Szarvaslesi Ádám, Böhm István vérebe 6 hónaposan) nem

Szarvaslesi Ádám 6 hónaposan a vonszalék végén

tartózkodóan közelít az általa megtalált vadhoz, hanem látható önbizalommal és érdeklődéssel. Tudja, hogy ezután gazdája meg fogja dicsérni, vélhetőleg a fej segítségével komoly játék veszi kezdetét, aminek a kedvéért a kölyök a legközelebb munka során is mindent megtesz, hogy elvégezze a feladatot.

Az a lényeg, hogy ne vigyük túlzásba, ne erőltessük a dolgot, ne legyen ez mindennapos „munka”. A kutya érdeklődését fenn kell tudnunk tartani a csapa iránt, és ezt leginkább azzal érjük el, hogy lehetőségeinkhez és a „tanuló” munkakedvéhez, koncentrálóképeségéhez igazodó, egyre nehezedő, de végrehajtható feladatokat bízunk rá. Figyelniük kell a kutya terhelhetőségére, mert a túlzásba vitt, átmenet nélkül nehezülő, éppen ezért sikerélményt, örömet nem adó gyakorlásokkal nehezen helyrehozható hibát követhetünk el.

Vannak nehezen induló, úgynevezett későn erő típusú

kutyák, amelyek sokáig nem mutatnak megfelelő munkakedvet, de vannak olyan kutyák is, amelyek apró kölyökkortól kezdve hatalmas érdeklődéssel vetik magukat a nyomra, rövid idő alatt szenvedélyes csapázóvá válnak. Saját tenyésztésű, most 18 hónapos Bella névre hallgató szuka kutyám („becsületes neve” Körcsöneyi Izabella) ezek közé tartozott, és a Bóhm István és jómagam által vezetett vérebvezető tanfolyamon 5 és fél hónaposan 36 óras, kb. 400 m-es, csapafektető bottal készített nyomot dolgozott ki.

Miért emeltem ki, hogy csapafektető bottal készült a nyom? A vonszalék kidolgozása ugyanis egy bizonyos tapasztalat megszerzésével túlságosan könnyűvé válik, arról nem is beszélve, hogy ilyen megszakítás nélküli, folyamatos szaginger nincs a természetben. A vad négy lábán járva (ami ritkán három vagy kevesebb) pontszerű nyomfűzért hagy maga után, amely lassú jármódban eléggé folyamatos ugyan, de a menekülő vad vágtaugrása semmiképp nem hasonlítható a vonszalék szagfolyosójához.

Mi is az, ami tulajdonképpen a sebzetten megkülönbözteti az egészséges vadtól, és amelynek kiválasztását elvárjuk kutyánktól? Nos, ennek a kérdésnek a megválaszolásához segítségül kell hívnunk a tudományt. Minden vadfaj és minden vad rendelkezik a nyugalmi állapotára jellemző illatanyaggal. Egyes vadfajok hímei azonban a párzási időszakban megváltozott, átható szagukkal is igyekeznek felhívni magukra a figyelmet. Elég, ha a gímikára vagy a vadkanra gondolunk. Van azonban néhány olyan illatanyag, amelyeket a finom orrú kutya úgy tud használni, mint a kriminalisztikában használják az ujjlenyomatot, tehát az egyik bikát a másiktól vagy az egyik bűgő kant a másiktól nagy biztonsággal meg tudja különböztetni. Ezek az illatanyagok a valamennyi nagyvadunkon megtalálható ujjközötti (interdigitális) mirigyek és a csánkmirigyek (metatarzális mirigyek) váladékában vannak. Az utóbbi mirigyek igen jól láthatók a csülkös vadfajaink hátsó lábain, azok alsó részének belső oldalán, mint egy-egy kisebb, 10 forintos nagyságú, kiemelkedő szőröcsomó, amely az

állat izgalmi állapotában figyelhető meg leginkább. Ilyenkor olyan képet mutat, mintha más színű lenne ott a szőrzet. Nos, ez alatt a felálló szőrfodor alatt található az említett mirigy, amely stresszhatásra válik igazán aktívvá, és kezdi termelni azt a váladékot, ami csakis és kizárólag arra az adott vadra jellemző.

Sokféle izgalmi hatás érheti a vadat (egymástól is megijedhetnek, más állattól vagy ismeretlen hangtól, távoli lövéstől stb.), de ezek hatása viszonylag rövid időn belül elmúlik, a mirigy váladéktermelése leáll. Más a helyzet viszont a megsebzett vaddal, hiszen az első ijedtség múltával is ott marad a szúró-égő fájdalom, amit néhány óra után csak fokoz a vérvesztés és a lázas állapot. Az ilyen állatban nem múlik el a stresszhatás, hanem fokozódik, amely a kutya számára lehetővé teszi, hogy kiválassza a többi, egészséges vad nyoma közül.

Mindezek után érthető, hogy hosszú távon miért nem igazán életszerű kerestetünk a kutyával a vad fejét, esetleg bőrét, belsőseit, hiszen ezeket a részeit viszonylag ritkán viszi a földön a menekülő vad. A vonszalékok közül a lehető legjobb a vad lábával készített, mert ez a testrész rendeltetésszerűen érintkezik a talajjal, és az ujjközötti mirigy váladékát már tudja érzékelni a kutya. Meg kell jegyezni, hogy a kutya szempontjából a vér nem igazán játszik fontos szerepet, mert a színét nem érzékeli, és nyomot nem a gyakran rendkívül kis mennyiségben, vagy egyáltalán nem fellethető vér illatát követve tarja a kutya. A vére leginkább nekünk embereknek van szükségünk az utánkeresés során, mert ezáltal tudjuk minden kétséget kizáróan igazolni, hogy jó nyomon megyünk, és nem tévesztettük el a sebzett csapáját.

A kellően ambiciózus kutya és még inkább annak vezetője nem elégszik meg a vonszalékkal végzett gyakorlással, hanem nehezebb és a valósághoz közelebbi módon oldja meg a csapafektető bottal vagy csapafektető cipővel. Mindkét módszer jól utánozza a nyomfűzést, és mindkettőről bővebben olvashatnak majd kitartó olvasóink a következő részben.

Buzgó József

Eintracht Jagdsafari's
Vadászat Namíbiában

Vadászatot többnyire antilopfajokra szerveznek, de más fajok elejtésére is nyílik lehetőség.
Optimális vendéglétszám max. 4 vadász + kísérők (feleség, gyerek)

További információk
Magyarországi képviselet: Dragon BT.
Tel.: 06-28-415-449, 422-076, Fax: 06-28-512-620
E-mail: safari@dragon.hu

Vadászidény:
Február 1. - November 30.

Amikor az anyatermészet
megpróbáltatásokkal keresztezi utunkat,
a felkészültebbeket nem éri meglepetés.
Ismerje meg Ön is a biztonság érzetét
korrekt árakon.

COURSER OTD RADIAL

Royal Albatross

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
Iroda+raktár: 1204 Budapest, Mártírok útja 286/A.
Levélcíme: 1751 Budapest, Pf. 40.
Tel.: 285-5134 · Tel./fax: 285-5135

COURSER OTD RADIAL

